

FOLCLORUL CA SPECTACOL

Multitudinea și varietatea manifestărilor din cadrul primului Festival și concurs internațional de folclor „România '69” au permis observații și reflexii pe planuri și din unghiuri diferite. Astfel, unul din aspectele care se degajă cel mai puternic este acela de spectacol, nu numai în forma de manifestare a diferitelor producții, ci chiar în fondul lor.

Dacă în trecut, obiceiurile (capra, tinjaua, căiuții, călușarii, măștile, dubașii etc., pentru a nu mai vorbi de teatrul de păpuși) aveau și funcția de rit, de practică, cu timpul, funcția estetică, spectaculară s-a impus, a devenit preponderentă prin dominarea și apoi pierderea valorii sale magice, depășită de o nouă concepție de viață. În felul acesta apar acum aceste practici, atât în viața satului, cât și sub forma spectacolelor de ansamblu. Tot în acest fel s-au manifestat ele în cadrul Festivalului, cu un prim atribut de dramatism, de spectacol.

De asemenea și dansul își avea funcția bine prestabilă în viața satului, acționând ca un catalizator al vieții sociale și spirituale a colectivității umane care-l generează. Participarea la dans, pe lângă cea a dansatorilor propriu-zisi — în care se integrau toate generațiile, dar din care, practicanții principali, purtători de cultură se numărau cei din generația tinăra — era generală. Un eficient rol în acest proces cultural sătesc îl aveau și spectatorii, activi prin prezența

lor, integrată fenomenului social. Dar, treptat, treptat, dansul se transpune pe un alt plan, pentru ca azi să rămână doar divertismentul, la care colectivitatea formează publicul-spectator, fără o altă participare decât una afectivă și critică.

Un alt aspect sub care dansul — în toate timpurile, pînă în actualitate — manifestă un puternic caracter spectacular este acela pe care i-l conferă sincretismul: gest — melos — verb — costum — recuzită. Acest sincretism formează componenta organică, primordială a dansului. Toate aceste elemente simbiotice, prin raportarea costumului (formă, cromatică), a elementelor ornamentale (compoziție ornamentală), și a recuzitei (semn tematic) la compoziția coregrafico-melodică, clasează dansul în rindul spectacolului cu valoare dramatică.

Fără a insista, în cadrul unei simple creionări și jalonări de probleme, mai subliniem și evidenta existență a cineticii compoziției artistice populare, manifestă în cadrul expoziției de artă populară deschisă cu ocazia Festivalului, pe care o alinăm încadrată spectacolului.

Iar însăși Festivalul, în varietatea și complexitatea ansamblului manifestărilor sale, a constituit, din altă perspectivă, un spectacol, sub speța unui proces cultural încadrat noilor forme de istorie a culturii mondiale.

dr. Tancred Bănățeanu